

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 4.4.2023
COM(2023) 184 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

Rapport om EU:s konkurrenspolitik 2022

{SWD(2023) 76 final}

1. Inledning	1
2. Kommissionen spelade en avgörande roll när det gällde att mildra externa ekonomiska chocker i orostider	2
2.1 Antagande av den tillfälliga krisramen för statligt stöd till stöd för ekonomin till följd av Rysslands invasion av Ukraina och meddelandet om nödförsörjning på energiområdet	2
2.2 Utfasning av den tillfälliga ramen för statligt stöd till stöd för ekonomin under utbrottet av covid-19	4
2.3 Genomförande av faciliteten för återhämtning och resiliens	4
3. Fortsatt ändamålsenliga konkurrensregler för framtiden – framsteg med den omfattande politiska agendan	5
3.1 Lagstiftningsinitiativ för att stärka de konkurrenspolitiska verktygen	5
3.2 Uppdatera antitrust- och koncentrationsreglerna och vägledningen för att anpassa dem till nya utmaningar	7
3.3 Uppdatera reglerna och vägledningen för statligt stöd för att anpassa dem till nya utmaningar	11
3.4 Modernisera arbetsmetoderna vid GD Konkurrens så att de kan tillgodose nuvarande och framtida genomförandebhov	14
4. Tillämpningen av konkurrenspolitiken bidrog till kommissionens övergripande mål	15
4.1 Tillämpningen av konkurrenspolitiken bidrog till den digitala omställningen och till en stark och resilient inre marknad	16
4.2 Tillämpningen av konkurrenspolitiken bidrog till den gröna omställningen	23
4.3 Konkurrenspolitiken bidrog till en ekonomi för människor	26
5. Konkurrenspolitiken i ett europeiskt och globalt sammanhang	28
5.1 Förenade krafter för att forma en europeisk och global konkurrenskultur	28
5.2 Konkurrenspolitiskt samarbete världen över	29

1. Inledning

Europeiska kommissionen (*kommissionen*) riktar 2022 års rapport om konkurrenspolitiken till Europaparlamentet, Europeiska unionens råd, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén. I rapporten beskrivs den viktigaste utvecklingen inom EU:s konkurrenspolitik och dess tillämpning under 2022.

Det är oroliga och oförutsägbara tider för Europa. I början av 2022 började covid-19-pandemin gå tillbaka, och EU började återhämta sig ekonomiskt. De flesta EU-ländernas återhämtnings- och resiliensplaner togs i drift och de första medlen betalades ut till medlemsstaterna, vilket stimulerade återhämtningen i EU med välriktade investeringar. Rysslands anfallskrig mot Ukraina ledde till omedelbara och stora störningar i EU:s ekonomi och till en uppmaning till samordnade åtgärder för att trygga en tillräcklig och överkomlig energiförsörjning, skydda den ekonomiska och finansiella stabiliteten, trygga livsmedelsförsörjningen och skydda utsatta hushåll och företag. Samtidigt som man tog itu med dessa utmaningar kvarstod skyldigheterna att fullfölja den gröna och digitala omställningen.

Under ledning av ordförande Ursula von der Leyen använde kommissionen de politiska instrument som står till dess förfogande för att skapa och genomföra en policymix som är utformad för att mildra de negativa effekterna av Rysslands krig mot Ukraina på EU:s ekonomi som helhet och på dess företag och befolkning, samtidigt som man fasar ut de nödåtgärder som EU vidtagit för att hantera covid-19-pandemin.

I mars 2022 antog kommissionen en tillfällig krisram för statligt stöd som gjorde det möjligt för medlemsstaterna att stödja företag och sektorer som drabbats hårt av den geopolitiska utvecklingen i enlighet med EU:s regler för statligt stöd. Som svar på störningarna på de globala energimarknaderna antog kommissionen i maj 2022 REPowerEU-planen¹ (ett utkast offentliggjordes i mars 2022²). I planen beskrivs hur man kan anpassa EU:s energisektor, ta itu med de höga energipriserna och minska beroendet av importerade fossila bränslen. I oktober 2022 föreslog kommissionen en ny krisförordning för att mildra effekterna av de höga gaspriserna i EU, bland annat genom gemensamma inköp³.

År 2022 fortsatte kommissionen med sin omfattande utvärdering av ramen för EU:s konkurrenspolitik för att se till att alla instrument för tillämpningen är anpassade till dagens och

¹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: *Planen REPowerEU*, COM(2022) 230, 18.5.2022.

² Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: *REPowerEU: Gemensamma europeiska åtgärder för säkrare och hållbarare energi till ett mer överkomligt pris*, COM(2022) 108, 8.3.2022.

³ Förslag till rådets förordning: *Ökad solidaritet genom bättre samordning av gasinköp, utbyte av gas över gränserna och tillförlitliga prisriktvärden*, COM(2022) 549 final, 18.10.2022.

framtidens utmaningar⁴. Dessutom antogs nya lagstiftningsverktyg som kompletterar de konkurrenspolitiska verktygen.

Förordningen om digitala marknader⁵ trädde i kraft i november 2022 och kommer att tillämpas från och med maj 2023. Syftet är att hålla digitala marknader öppna och sätta stopp för otillbörliga metoder som används av företag som agerar som grindvakter i onlineplattformsekonomin. Dessutom antogs förordningen om utländska subventioner i november 2022 och den kommer att träda i kraft 2023. Förordningen kommer att täppa till en lucka i regelverket på den inre marknaden, där marknadssnedvridande subventioner som beviljas av regeringar utanför EU i stort sett inte kontrolleras för närvarande, medan subventioner som beviljas av medlemsstaterna granskas noggrant i enlighet med EU:s regler för statligt stöd.

Programmet för den inre marknaden⁶ och dess konkurrenspolitiska beståndsdel ger stabil finansiering till stärkta initiativ inom policy och efterlevnad, internationellt samarbete och konkurrensfrämjande åtgärder.

I kristider är det viktigare än någonsin att EU:s konkurrensregler tillämpas på ett effektivt sätt. År 2022 fortsatte kommissionen att tillämpa EU:s konkurrensregler på områdena kartellbekämpning, kontroll av koncentrationer och kontroll av statligt stöd till förmån för medborgare och företag av alla storlekar. EU:s konkurrenspolitik, särskilt politiken för statligt stöd, förblev en viktig del av EU:s mångfasetterade krishantering.

2. Kommissionen spelade en avgörande roll när det gällde att mildra externa ekonomiska chocker i orostider

2.1 Antagande av den tillfälliga krisramen för statligt stöd till stöd för ekonomin till följd av Rysslands invasion av Ukraina och meddelandet om nödförsörjning på energiområdet

För att minska de negativa sociala och ekonomiska konsekvenserna för EU till följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina – bland andra politiska instrument – använde kommissionen återigen flexibiliteten i reglerna för statligt stöd. Kommissionen antog den tillfälliga krisramen för statligt stöd⁷ som gör det möjligt för medlemsstaterna att avhjälpa likviditetsbristen för företag som direkt eller indirekt påverkas av den allvarliga störning i ekonomin som orsakats av Rysslands väpnade

⁴ Kommissionens meddelande av den 18 november 2021: *En konkurrenspolitik som är anpassad till nya utmaningar*, COM(2021) 713 final.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1925 av den 14 september 2022 om öppna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och (EU) 2020/1828 (förordningen om digitala marknader), EUT L 265, 12.10.2022, s. 1.

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/690 av den 28 april 2021 om inrättande av ett program för den inre marknaden, konkurrenskraft för företag, inklusive små och medelstora företag, området för växter, djur, livsmedel och foder och europeisk statistik (programmet för den inre marknaden) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 99/2013, (EU) nr 1287/2013, (EU) nr 254/2014 och (EU) nr 652/2014 (Text av betydelse för EES), EUT L 153, 3.5.2021, s. 1. Förordningen tillämpas retroaktivt från och med den 1 januari 2021.

⁷ Meddelande från kommissionen *Tillfällig krisram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin till följd av Rysslands angrepp mot Ukraina* (EUT C 426, 28. 10.2022, s. 1). Denna tillfälliga krisram för statligt stöd ersatte den tillfälliga krisram för statligt stöd som antogs den 23 mars 2022 (EUT C 131 I, 24.3.2022, s. 1) och ändrades den 20 juli 2022 (EUT C 280, 21.7.2022, s. 1).

angrepp mot Ukraina och dess direkta och indirekta följder, inbegripet de sanktioner som införts av EU och dess internationella partner och de motåtgärder som Ryssland vidtagit. Under året följde och bedömde kommissionen noga utvecklingen för att se om det krävdes ytterligare tillfälliga ändringar av reglerna för statligt stöd.

EU måste påskynda utbyggnaden av förnybara energikällor och påskynda utfasningen av fossila bränslen i sin energiförsörjning i linje med REPowerEU-målen⁸. Därför ändrade kommissionen den tillfälliga krisramen för statliga stödåtgärder i juli 2022 för att underlätta för medlemsstaterna att inrätta system för förnybar energi och för utfasning av fossila bränslen inom industrin. I oktober 2022 förlängde kommissionen ramen⁹ fram till och med den 31 december 2023 och ändrade den för att tillgodose medlemsstaternas föränderliga behov till stöd för ekonomin efter Rysslands fortsatta angrepp mot Ukraina. Ändringen innebar en förenkling av reglerna för att kompensera företag för stigande energikostnader, nya åtgärder för att stödja en minskning av efterfrågan på el och fastställande av de viktigaste principerna för potentiell rekapitalisering, särskilt för energibolag. Dessutom innebar den ändrade tillfälliga ramen att de högsta stödnivåerna för små stödbelopp höjdes och det gavs ytterligare flexibilitet för garantier till energibolag för att täcka deras likviditetsbehov.

På grund av krisen i Ukraina har ett särskilt behov av solvensstöd uppstått inom energisektorn, i synnerhet ett ökat behov av finansiella säkerheter för handel på energimarknaden. Den tillfälliga krisramen för statliga stödåtgärder innehåller därför ett ändrat system för denna typ av solvensstöd. Kommissionen har godtagit sektorsspecifika system i Danmark, Belgien och Finland¹⁰. I december 2022 godkände kommissionen, med beaktande av Tysklands åtaganden, stödåtgärder för Uniper¹¹ och SEFE GmbH¹² som innebar kapitaltillskott, i synnerhet för att täcka förluster som uppstått genom gasinköp till högre marknadspriser som ersatte gas som ryska leverantörer inte levererade enligt befintliga långfristiga avtal.

År 2022 anmälde flera medlemsstater övergripande ramstödordningar med tvärgående stöd till ekonomiska sektorer där företag har påverkats negativt av kriget i Ukraina. Dessa övergripande ramstödordningar¹³ godkändes inom ramen för den tillfälliga krisramen för statliga stödåtgärder i enlighet med artikel 107.3 b i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*).

⁸ REPowerEU är kommissionens plan att göra Europa oberoende av ryska fossila bränslen före 2030 mot bakgrund av Rysslands invasion av Ukraina. Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: *Planen REPowerEU*, COM(2022) 230, 18.5.2022.

⁹ Meddelande från kommissionen *Tillfällig krisram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin till följd av Rysslands angrepp mot Ukraina*, EUT C 426, 9.11.2022, s. 1.

¹⁰ Ärende SA.104273, Belgien – TCF – State aid scheme in the context of the economic crisis caused by Russia's aggression against Ukraine. Ärende SA.104602, Danmark – TCF – Guarantee scheme for financial collaterals for electricity and gas companies. Ärende SA.104224, Finland – TCF – State Aid liquidity support in the energy sector. Ärende SA.104267, Finland – TCF – Subsidised loans in energy sector.

¹¹ Ärende SA.103791, Tyskland – Unterstützungsmaßnahmen Deutschlands in Bezug auf Uniper SE. Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_7830.

¹² Ärende SA.105001, Tyskland – Unterstützungsmaßnahmen Deutschlands in Bezug auf SEFE Securing Energy for Europe GmbH – Part 2. Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_7828.

¹³ Tyskland anmälde exempelvis en övergripande ramstödordning med en budget på 11 miljarder euro. Den tyska ordningen omfattade statliga garantier för lån och subventionerade lån, vilket säkerställde kapitallikviditeten för behövande företag. Ärende SA.102631, Tyskland TCF: Umbrella schemes for guarantees on loans and subsidised loans, EUT C 337, 2.9.2022, s. 18. Spanien anmälde en övergripande ramstödordning på 1,3 miljarder euro. Den spanska övergripande ramstödordningen omfattade likviditetsstöd i form av lånegarantier och lån med

År 2022 antog kommissionen 195 beslut genom vilka 182 nationella åtgärder som anmälts från 27 medlemsstater godkändes. Den totala budget som medlemsstaterna anmälde till kommissionen för sådana statliga stödåtgärder uppgick till omkring 670 miljarder euro. Omkring 53 % av det godkända stödet hade anmälts av Tyskland, 24 % av Frankrike och 7 % av Italien¹⁴, vilket dock inte motsvarar de utbetalade beloppen.

2.2 Utfasning av den tillfälliga ramen för statligt stöd till stöd för ekonomin under utbrottet av covid-19

Kommissionen fortsatte att bedöma stödåtgärder direkt enligt artikel 107.3 b i EUF-fördraget och artikel 107.3 c i EUF-fördraget samt enligt den tillfälliga ramen för statligt stöd till stöd för ekonomin under utbrottet av covid-19 (*den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder*)¹⁵. I slutet av 2022 hade kommissionen antagit 217 stycken covid-19-relaterade beslut i alla medlemsstater, inbegripet beslut enligt den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder¹⁶. Detta är en betydande minskning jämfört med 2021, då 1 180 covid-19-relaterade beslut antogs.

När de folkhälsoåtgärder som vidtagits mot bakgrund av covid-19-krisen lättades beslutade kommissionen att inte förlänga den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder efter den 30 juni 2022, med undantag för åtgärder för investeringsstöd och solvensstöd, som är tillåtna fram till och med den 31 december 2023¹⁷. Den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder tillåter fram till och med den 30 juni 2023 en flexibel övergång med tydliga skyddsåtgärder för konvertering och omstrukturering av skuldinstrument som exempelvis lån och garantier till andra former av stöd, t.ex. direkta bidrag.

2.3 Genomförande av faciliteten för återhämtning och resiliens

Genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens¹⁸ – kärnan i initiativet NextGenerationEU – fortsatte under 2022¹⁹. Den syftar till att främja sammanhållningen mellan

subventionerade räntor. Ärende SA. 102771 Spanien TCF: Umbrella Scheme, EUT C 348, 9.9.2022, s. 9. Italien anmälde en övergripande ramstöddordning på 1,2 miljarder euro. Stödet riktades till jordbruks-, skogsbruks-, fiskeri- och vattenbrukssektorerna, inklusive direkta bidrag, skatte- eller betalningsförmåner, förskott med återbetalningsskyldighet och nedsättning av eller befrielse från att betala sociala avgifter. Ärende SA. 102896, Italien – TCF – Umbrella scheme for the measures to support undertakings active in the agricultural, forestry, fishery, and aquaculture sectors in compliance with the Temporary Crisis Framework, EUT C 337, 2.9.2022, s. 17.

¹⁴ Källa: GD Konkurrens interna databas.

¹⁵ Meddelande från kommissionen: *Tillfällig ram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin under det pågående utbrottet av covid-19* (EUT C 91 I, 20.3.2020, s. 1), ändrat genom kommissionens meddelanden C(2020) 2215 (EUT C 112 I, 4.4.2020, s. 1), C(2020) 3156 (EUT C 164, 13.5.2020, s. 3), C(2020) 4509 (EUT C 218, 2.7.2020, s. 3), C(2020) 7127 (EUT C 340 I, 13.10.2020, s. 1), C(2021) 564 (EUT C 34, 1.2.2021, s. 6) och C(2021) 8442 (EUT C 473, 24.11.2021, s. 1).

¹⁶ Se arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar, bilaga 1 och bilaga 2, för en fullständig förteckning över covidrelaterade kommissionsbeslut.

¹⁷ Meddelande från kommissionen: *Ändring av den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin under det pågående utbrottet av covid-19*, EUT C 423, 7.11.2022, s. 9.

¹⁸ Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/IP_22_3131.

medlemsstaterna genom att mildra de sociala och ekonomiska konsekvenserna av covid-19-pandemin och bättre förbereda EU för framtida utmaningar, särskilt genom att stödja den gröna och digitala omställningen. De flesta av de åtgärder som finansieras genom faciliteten för återhämtning och resiliens utgör inte statligt stöd. Av dem som utgör statligt stöd kan de flesta genomföras direkt av medlemsstaterna, antingen inom ramen för en gruppundantagsförordning²⁰ eller en förordning om stöd av mindre betydelse²¹. Ett antal åtgärder har dock anmälts för förhandsgodkännande av kommissionen. År 2022 antog kommissionen beslut om statligt stöd för nästan 80 stycken åtgärder som finansieras inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens.

3. Fortsatt ändamålsenliga konkurrensregler för framtiden – framsteg med den omfattande politiska agendan

3.1 Lagstiftningsinitiativ för att stärka de konkurrenspolitiska verktygen

Förordningen om digitala marknader²² som trädde i kraft i november 2022, är nu i genomförandefasen. Förordningen om digitala marknader är en förhandsreglering som syftar till att göra den digitala sektorn mer rättvis och öppen. Företag som betecknas som ”grindvakter” måste uppfylla en på förhand fastställd uppsättning skyldigheter och förbud. Tillämpningen av förordningen om digitala marknader i kombination med efterhandstillämpningen av EU:s konkurrensregler kommer att leda till rättvisare och mer konkurrensbaserade marknadsvillkor för företag och konsumenter av digitala tjänster på den inre marknaden. I egenskap av central myndighet med befogenhet att övervaka efterlevnaden av förordningen om digitala marknader kommer kommissionen att ha ett nära samarbete med myndigheterna i EU:s medlemsstater. De nya reglerna påverkar inte tillämpningen av EU:s konkurrensregler och nationella konkurrensregler om ensidigt agerande.

Förordningen om digitala marknader²³

Förordningen om digitala marknader behandlar systemiska metoder som kan börja användas på digitala marknader. Ett företag som agerar grindvakt på en digital marknad kan i praktiken fungera som en privat lagstiftare, vilket skapar flaskhalsar mellan företag och mellan företag och slutanvändare. I förordningen om digitala marknader fastställs en uppsättning kriterier för att identifiera grindvakter som omfattas av förordningen. När en digital onlineplattform uppfyller de kvantitativa tröskelvärdena kommer den att antas vara en grindvakt. De kvantitativa kriterierna omfattar t.ex. antalet aktiva företagsanvändare per år

¹⁹ Se resultattavlan för återhämtning och resiliens. Resultattavlan ger en överblick av hur genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens och de nationella återhämtnings- och resiliensplanerna framskrider: https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html?lang=en.

²⁰ Huvudsakligen kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget, EUT L 187, 26.6.2014, s. 1, senast ändrad genom kommissionens förordning (EU) 2021/1237, EUT L 270, 29.7.2021, s. 39.

²¹ Huvudsakligen kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse, EUT L 352, 24.12.2013, s. 1.

²² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1925 av den 14 september 2022 om öppna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och (EU) 2020/1828 (förordningen om digitala marknader), EUT L 265, 12.10.2022, s. 1.

²³ Förordningen om digitala marknader kommer att gälla från och med den 2 maj 2023. År 2022 förberedde sig kommissionen för att tillämpa förordningen om digitala marknader, t.ex. genom att utarbeta genomförandeakter, utarbeta beslutsmallar och inrätta interna förfaranden för förande av register och drift av it-system.

och antalet aktiva slutanvändare per månad. Företag som överskrider de tröskelvärden som fastställs i förordningen betraktas som grindvakter som är väletablerade på marknaden. Detta gör det vanligtvis möjligt för dem att påverka marknadsdynamiken negativt. Kommissionen kommer att kunna beteckna grindvakterna individuellt genom att göra kvalitativa bedömningar. Betecknade grindvakter måste följa en uppsättning harmoniserade regler som är utformade för att hålla marknaderna för centrala plattformstjänster öppna och begränsa illojal konkurrens. För att åtgärda eventuell bristande efterlevnad av skyldigheterna kan böter åläggas på upp till 10 % av företagets globala omsättning. Vid systematisk bristande efterlevnad kan dessutom proportionerliga beteenderelaterade eller strukturella korrigeringar åtgärder åläggas sådana företag.

I november 2022 antog Europaparlamentet och rådet förordningen om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden²⁴. Förordningen täpper till en lucka i regelverket och tar itu med utländska subventioner som snedvrider konkurrensen på den inre marknaden. Kommissionen kommer snart att kunna undersöka och, i förekommande fall, gottgöra de snedvridande effekter som orsakas av sådant utländskt statligt stöd. Förordningen innehåller tre verktyg: i) Föreslagna koncentrationer där minst ett av de företag som slås samman, det gemensamma företaget eller det förvärvade företaget har en omsättning i EU som överstiger 500 miljoner euro och de utländska ekonomiska bidragen överstiger 50 miljoner euro ska anmälas till kommissionen, ii) anbud i offentliga upphandlingar i EU som omfattar utländska ekonomiska bidrag och där kontraktsvärdet är minst 250 miljoner euro ska anmälas till kommissionen och iii) kommissionen ska få befogenhet att på eget initiativ undersöka andra marknadssituationer. Kommissionen ska ha exklusiv befogenhet att genomföra förordningen. Om de negativa effekterna av den utländska subventionen inte uppvägs av dess positiva effekter kommer kommissionen att ha befogenhet att ålägga gottgörande åtgärder eller godta åtaganden för att avhjälpa snedvridningen. Sådana åtgärder och åtaganden kan innefatta en rad olika strukturella eller beteenderelaterade korrigeringar åtgärder, t.ex. avyttring av vissa tillgångar eller förbud mot ett visst marknadsbeteende. Kommissionen kommer även att ha befogenhet att förbjuda en subventionerad koncentration eller tilldelning av ett offentligt kontrakt till en subventionerad anbudsgivare.

Förordningen kommer att tillämpas från och med den 12 juli 2023 och anmälningarna kommer att bli obligatoriska från och med den 12 oktober 2023.

²⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2560 av den 14 december 2022 om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden, EUT L 330, 23.12.2022, s. 1.

3.2 Uppdatera antitrust- och koncentrationsreglerna och vägledningen för att anpassa dem till nya utmaningar

Ny gruppundantagsförordning för vertikala avtal och riktlinjer om vertikala begränsningar har antagits

Artikel 101.1 i EUF-fördraget förbjuder vertikala avtal mellan två eller flera företag som bedriver verksamhet på olika nivåer av produktions- eller distributionskedjan, om dessa avtal begränsar konkurrensen. Enligt artikel 101.3 i EUF-fördraget är dock sådana avtal förenliga med den inre marknaden förutsatt att de bidrar till att förbättra produktionen eller distributionen av varor eller till att främja tekniskt eller ekonomiskt framåtskridande, samtidigt som konsumenterna tillförsäkras en skälig andel av den vinst som därigenom uppnås och utan att konkurrensen sätts ur spel. I maj 2022 antog kommissionen den nya gruppundantagsförordningen för vertikala avtal²⁵, tillsammans med de nya riktlinjerna om vertikala begränsningar²⁶, som kommer att hjälpa företagen att bedöma om deras leverans- och distributionsavtal är förenliga med EU:s konkurrensregler. De nya reglerna tar hänsyn till marknadsutvecklingen, såsom den ökade onlineförsäljningen och framväxten av nya aktörer som exempelvis plattformar. Ökad tydlighet och större öppenhet kan hjälpa företagen att uppnå efterlevnad till lägre kostnad – detta är särskilt fördelaktigt för små och medelstora företag.

²⁵ Kommissionens förordning (EU) 2022/720 av den 10 maj 2022 om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden (gruppundantagsförordningen), EUT L 134, 11.5.2022, s. 4.

²⁶ Kommissionens tillkännagivande: *Riktlinjer för vertikala begränsningar*, EUT C 248, 30.6.2022, s. 1.

Utkast till regler för horisontella samarbetsavtal har offentliggjorts

Horisontellt samarbete mellan konkurrerande företag kan under vissa omständigheter ge betydande effektivitetsvinster. Ett sådant samarbete kan t.ex. gynna konsumenterna eller minska en sektors miljöpåverkan. Därför erbjuder kommissionen *safe harbours* för vissa typer av horisontella samarbetsavtal. För att säkerställa att reglerna för horisontella samarbetsavtal förblir ändamålsenliga, särskilt för att hantera utmaningarna i samband med digitaliseringen och den gröna omställningen, inledde kommissionen i mars 2022 ett samråd med berörda parter om utkastet till reviderade horisontella gruppundantagsförfordningar om forskning och utveckling och om specialiseringsavtal samt om utkastet till reviderade riktlinjer om horisontella begränsningar²⁷. De föreslagna reglerna innehåller nya riktlinjer som ska göra det lättare för företag att samarbeta för att uppnå hållbarhetsmål. De föreslagna reglerna ger också ytterligare vägledning och rättssäkerhet för företag på områden som datadelning, avtal om delning av mobil infrastruktur och anbudskonsortier. I december 2022 antog kommissionen två förfordningar om förlängning av giltighetstiden för horisontella gruppundantagsförfordningar om forskning och utveckling och om specialiseringsavtal²⁸. Gruppundantagsförfordningarna skulle upphöra att gälla den 31 december 2022 och kommissionen förlängde dem fram till och med den 30 juni 2023.

Utkast till gruppundantagsförfordningen för motorfordon och tilläggsriktlinjer har offentliggjorts

Fordonsgenererade uppgifter håller på att bli en allt viktigare konkurrensfaktor för aktörer som erbjuder reparationer och underhåll. Kommissionen har en särskild ordning för vertikala avtal inom sektorn²⁹, som för närvarande håller på att ses över. I juli 2022 samrådde kommissionen med berörda parter om ett utkast till förordning om förlängning av giltighetstiden för förordning nr 461/2010 (*gruppundantagsförfordningen för motorfordon*)³⁰ tillsammans med ett utkast till meddelande om ändring av kommissionens tillkännagivande som innehåller tilläggsriktlinjerna³¹ för att ta itu med uppgiftsfrågan. De föreslagna ändringarna kommer att skapa klarhet för företagen när det gäller hur kommissionen ser på frågor som rör tillgången till uppgifter som genereras av bilarnas sensorer vid bedömningen av vertikala avtal mellan fordonstillverkare och deras auktoriserade nätverk enligt EU:s konkurrensregler. Syftet är att behålla ramen i ytterligare fem år fram till och med den 31 maj 2028 och att utvidga de befintliga principerna för tillhandahållande av den tekniska information, de

²⁷ Offentligt samråd om utkastet till reviderade horisontella gruppundantagsförfordningar och till riktlinjer om horisontella begränsningar från den 1 mars 2022 till den 26 april 2022. Se https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2022-hbers_en.

²⁸ Kommissionens förordning (EU) 2022/2455 av den 8 december 2022 om ändring av förordning (EU) nr 1217/2010 om tillämpning av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa grupper av forsknings- och utvecklingsavtal, EUT L 321, 15.12.2022, s. 1 och kommissionens förordning (EU) 2022/2456 av den 8 december 2022 om ändring av förordning (EU) nr 1218/2010 om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa grupper av specialiseringsavtal, EUT L 321, 15.12.2022, s. 3.

²⁹ Regelverket enligt gruppundantagsförfordningen för motorfordon består av följande: i) Gruppundantagsförfordningen för vertikala avtal och riktlinjerna om vertikala begränsningar och ii) de sektorsspecifika bestämmelserna om gruppundantag i gruppundantagsförfordningen för motorfordon och tilläggsriktlinjerna som är tillämpliga på återförsäljning av reservdelar och reparations- och underhållstjänster för motorfordon.

³⁰ Kommissionens förordning (EU) nr 461/2010 av den 27 maj 2010 om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden inom motorfordonssektorn, EUT L 129, 28.5.2010, s. 52.

³¹ Kommissionens tillkännagivande: *Tilläggsriktlinjer för vertikala begränsningar i avtal om försäljning och reparation av motorfordon och om återförsäljning av reservdelar till motorfordon*, EUT C 138, 28.5.2010, s. 16.

verktyg och den utbildning som krävs för tillhandahållande av reparations- och underhållstjänster till att uttryckligen omfatta fordonsgenererade uppgifter.

Riktlinjer för kollektivavtal för att förbättra arbetsvillkoren för egenföretagare utan anställda har antagits

Antalet egenföretagare utan anställda i EU är relativt högt och vissa har svåra arbetsvillkor. Kollektiva förhandlingar kan vara ett kraftfullt verktyg för att förbättra dessa arbetsvillkor. I september 2022 antog kommissionen riktlinjer för tillämpning av EU:s konkurrenslagstiftning på kollektivavtal som rör arbetsvillkoren för egenföretagare utan anställda³². Syftet med riktlinjerna är att förklara under vilka omständigheter EU:s konkurrenslagstiftning inte hindrar kollektivavtal i syfte att förbättra arbetsvillkoren.

I riktlinjerna beskrivs, på grundval av fast rättspraxis från Europeiska unionens domstol³³, situationer där egenföretagare utan anställda kan jämföras med arbetstagare och det klargörs att deras kollektivavtal då faller utanför tillämpningsområdet för artikel 101 i EUF-fördraget. Detta omfattar ekonomiskt beroende egenföretagare utan anställda, de som arbetar sida vid sida med arbetstagare och de som tillhandahåller sina tjänster via digitala arbetsplattformar. I riktlinjerna klargörs dessutom att kommissionen i vissa fall, där egenföretagare som inte befinner sig i en situation som är jämförbar med arbetstagares har svårt att påverka sina arbetsvillkor på grund av en svag förhandlingsposition, inte kommer att ingripa mot vissa kategorier av kollektivavtal.

Reviderat tillkännagivande om informell vägledning antaget

För att göra det möjligt för företag att söka informell vägledning om tillämpningen av EU:s konkurrensregler på nya eller olösta frågor antog kommissionen i oktober 2022 ett reviderat tillkännagivande om informell vägledning³⁴. Detta är ytterligare ett viktigt steg mot ökad öppenhet och enklare efterlevnad för företag som vill vara säkra på att de följer konkurrensreglerna.

Utkast till tillkännagivande om marknadsdefinition har offentliggjorts

I november 2022 offentliggjorde kommissionen ett utkast till reviderat tillkännagivande om marknadsdefinition för offentligt samråd³⁵. Utkastet till reviderat tillkännagivande om marknadsdefinition bygger på slutsatserna från en utvärdering som offentliggjordes i juli 2021. Det reviderade utkastet till tillkännagivande är resultatet av en grundlig översyn som inleddes i april 2020. Utkastet uppdaterar det tillkännagivande från 1997 som för närvarande är i kraft med

³² Meddelande från kommissionen: *Riktlinjer för tillämpning av unionens konkurrensrätt på kollektivavtal som rör arbetsvillkoren för egenföretagare utan anställda*, EUT C 374, 30.9.2022, s. 2.

³³ Domstolens dom av den 4.12.2014 i mål C-413/13, FNV Kunsten Informatie en Media/Staat der Nederlanden, EU:C:2014:2411; domstolens dom av den 21.12.1999 i mål C-67/96, Albany International BV/Stichting Bedrijfspensioenfonds Textielindustrie, EU:C:1999:430.

³⁴ Kommissionens tillkännagivande om informell vägledning om nya eller olösta frågor rörande artiklarna 101 och 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som uppkommer i enskilda fall (vägledande skrivelser) av den 3 oktober 2022, SWD(2022) 326, 3.10.2022. Se https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2022-10/coronavirus_informal_guidance_notice_antitrust_2022.pdf.

³⁵ Se Europeiska kommissionens meddelande från kommissionen, utkastet till kommissionens tillkännagivande om definitionen av relevant marknad i unionens konkurrenslagstiftning. Se https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2022-market-definition-notice_en.

beaktande av den betydande utvecklingen under de mellanliggande åren, särskilt digitaliseringen och nya sätt att erbjuda varor och tjänster, och återspeglar även handelsutbytenas sammanlänkade och globaliserade karaktär. På grundval av de uppgifter som samlats in under samrådet kommer kommissionen att se över och färdigställa utkastet i syfte att anta ett nytt tillkännagivande om marknadsdefinition under 2023.

Utkastet till genomförandeförordning om koncentrationer och utkastet till reviderat tillkännagivande om ett förenklat förfarande har offentliggjorts

Utvärderingen³⁶ av de förfarande- och behörighetsmässiga aspekterna av EU:s koncentrationskontroll visade att förenklingspaketet från 2013³⁷ hade varit effektivt när det gäller att öka tillämpningen av förenklade förfaranden på oproblematiska koncentrationer och minska den administrativa bördan för både företag och kommissionen. Resultaten av utvärderingen visade att det finns fördelar med att överväga ytterligare riktning av EU:s koncentrationskontroll genom att utvidga och förtydliga tillämpningsområdet för tillkännagivandet om ett förenklat förfarande³⁸ och genom att se över genomförandeförordningen om koncentrationer³⁹ för att ytterligare minska den administrativa bördan för både företag och kommissionen. Efter utvärderingen inledde kommissionen i maj 2022 ett offentligt samråd om ett reviderat tillkännagivande och en reviderad genomförandeförordning om koncentrationer⁴⁰. Den 28 oktober 2022 antog kommissionens nämnd för lagstiftningskontroll ett positivt yttrande om konsekvensbedömningsrapporten. När den reviderade genomförandeförordningen och det reviderade tillkännagivandet har antagits kommer de att möjliggöra ytterligare förenkling genom införande av nya kategorier av förenklade ärenden, rationalisering av kommissionens koncentrationsförfaranden samt införande av elektronisk anmälan som standardmetod för anmälan av koncentrationer.

Utarbetande av nya riktlinjer för hållbarhetsavtal inom jordbruket

Genom reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) för perioden 2023–2027 infördes ett nytt undantag från artikel 101 i EUF-fördraget⁴¹ som gör det möjligt för jordbruksproducenter och andra aktörer i den jordbruksbaserade livsmedelskedjan att komma överens om vissa begränsningar av priser, produktion och andra konkurrensaspekter, förutsatt att dessa begränsningar är nödvändiga för att uppnå hållbarhetsstandarder som går längre än bindande normer i befintlig EU-lagstiftning och

³⁶ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar om sammanfattningen av utvärderingen av de processuella aspekterna av [unionens] konkurrenskontroll av den 26 mars 2021 (SWD(2021) 66), 26.3.2021. Se https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2021-04/SWD_findings_of_evaluation_summary.pdf.

³⁷ Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1269/2013 av den 5 december 2013 om ändring av kommissionens förordning (EG) nr 802/2004 om tillämpning av rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer, EUT L 336, 14.12.2013, s. 1.

³⁸ Kommissionens tillkännagivande om ett förenklat förfarande för handläggning av vissa koncentrationer enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004, EUT C 366, 14.12.2013, s. 5.

³⁹ Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1269/2013 av den 5 december 2013 om ändring av kommissionens förordning (EG) nr 802/2004 om tillämpning av rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer, EUT L 336, 14.12.2013, s. 1.

⁴⁰ Offentligt samråd om koncentrationskontroller i EU – ytterligare förenkling av förfaranden, mellan den 6.5.2022 och den 3.6.2022. Se https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2022-merger-simplification_en.

⁴¹ Artikel 210 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007, EUT L 347, 20.12.2013, s. 671.

nationell lagstiftning. Denna möjlighet gäller vissa miljö-, hälso- eller djurskyddsnormer. År 2022 genomförde kommissionen ett offentligt samråd⁴² för att utarbeta utkastet till riktlinjer för att förklara detta undantag. Syftet är att riktlinjerna ska vara på plats senast i slutet av december 2023.

Översynen av gruppundantagsförordningen för konsortier fortsatte

Gruppundantagsförordningen för konsortier⁴³ gör det möjligt för linjerederier (även kallade rederier) att på vissa villkor samarbeta och tillhandahålla gemensamma tjänster. Eftersom förordningen löper ut den 25 april 2024 inledde kommissionen ett översynsförfarande för att bedöma huruvida den fortfarande är ändamålsenlig. Översynen kommer att ligga till grund för kommissionens beslut om huruvida förordningen ska förlängas ytterligare, förlängas med ändringar eller upphävas.

Utvärdering av förordning (EG) nr 1/2003 inleddes

Genom förordning nr 1/2003⁴⁴ och dess genomförandeakt, förordning nr 773/2004⁴⁵, fastställs en förfaranderam som syftar till att säkerställa en effektiv och enhetlig tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget i EU. Nya utmaningar för tillämpningen av konkurrensreglerna har uppstått med tiden, till exempel digitaliseringen av ekonomin och de alltmer komplicerade antitrustutredningarna. I juni 2022 tillkännagav kommissionen att man skulle inleda ett offentligt samråd för att få återkoppling om hur förordningarna har fungerat sedan de trädde i kraft⁴⁶. Syftet med samrådet är att samla in bevis och synpunkter på de förfaranden som tillämpas i antitrustutredningarna.

3.3 Uppdatera reglerna och vägledningen för statligt stöd för att anpassa dem till nya utmaningar

Riktlinjerna för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi trädde i kraft

Riktlinjerna för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi⁴⁷ antogs och började tillämpas i januari 2022. De ersätter de tidigare gällande riktlinjerna för statligt stöd till miljöskydd och energi⁴⁸ för att anpassa ramen till EU:s mål i den europeiska gröna given och till klimat- och energimålen för 2030 och 2050. Riktlinjerna⁴⁹ gör det möjligt för medlemsstaterna att stödja insatser för minskade koldioxidutsläpp, den cirkulära ekonomin, biologisk mångfald, ren eller utsläppsfri mobilitet och energieffektivitet.

⁴² Offentligt samråd om hållbarhetsavtal inom jordbruket – riktlinjer om undantag från antitrustreglerna – utvärdering, 28.2.2022–23.5.2022. Se https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13305-Hallbarhetsavtal-inom-jordbruket-riktlinjer-om-undantag-fran-antitrustreglerna_sv.

⁴³ Kommissionens förordning (EG) nr 906/2009 av den 28 september 2009 om tillämpning av artikel 81.3 i fördraget på vissa grupper av avtal, beslut och samordnade förfaranden mellan linjerederier (konsortier), EUT L 256, 29.9.2009, s. 31.

⁴⁴ Rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget (Text av betydelse för EES), EGT L 1, 4.1.2003, s. 1.

⁴⁵ Kommissionens förordning (EG) nr 773/2004 av den 7 april 2004 om kommissionens förfaranden enligt artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget (Text av betydelse för EES), EUT L 123, 27.4.2004, s. 18.

⁴⁶ Offentligt samråd om EU:s förfaranden vid antitrustärenden – utvärdering, 30.6.2022–6.10.2022. Se https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13431-EUs-forfanden-vid-antitrustarenden-utvardering_sv.

⁴⁷ Meddelande från kommissionen: *Riktlinjer för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi*, EUT C 80, 18.2.2022, s. 1.

⁴⁸ Meddelande från kommissionen: *Riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020*, EUT C 200, 28.6.2014, s. 1).

⁴⁹ Meddelande från kommissionen: *Riktlinjer för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi*, EUT C 80, 18.2.2022, s. 1.

Reviderad ram för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation antogs

Kommissionen stöder en snabb utveckling och spridning av spetsteknologi och banbrytande teknik som underlättar den gröna och digitala omställningen av EU:s ekonomi och samtidigt bidrar till den nya europeiska agendan för innovation⁵⁰. I oktober 2022 antog kommissionen ett reviderat meddelande om regler för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation⁵¹, där det fastställs regler enligt vilka medlemsstaterna kan bevilja statligt stöd till företag för forskning, utveckling och innovation.

Regler för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorerna och i landsbygdsområden som lämpar sig för den gröna omställningen har antagits

Kommissionen, som fokuserar på att anpassa reglerna för statligt stöd till EU:s nuvarande strategiska prioriteringar, särskilt de strategiska planerna inom den gemensamma jordbrukspolitiken⁵², den europeiska gröna given och från jord till bord-strategin för 2022, har antagit en ny uppsättning regler för statligt stöd till jordbruks- och skogsbrukssektorerna och till landsbygdsområden: riktlinjerna för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorerna och i landsbygdsområden och gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn. I januari 2022 inledde kommissionen ett offentligt samråd om den föreslagna översynen av reglerna, som pågick fram till mars 2022. Den föreslagna översynen skulle göra det lättare och snabbare för medlemsstaterna att tillhandahålla finansiering till jordbruks- och skogsbrukssektorerna och till landsbygdsområden utan att orsaka otillbörlig snedvridning av konkurrensen på den inre marknaden.

Regler för statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorerna

År 2022 antog kommissionen en ny gruppundantagsförordning för fiskeri- och vattenbrukssektorerna⁵³ och utfärdade nya riktlinjer för statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorerna⁵⁴. De reviderade riktlinjerna syftar till att säkerställa att den ekonomiska utvecklingen inom fiske och vattenbruk sker med full respekt för den gemensamma fiskeripolitiken, särskilt skyddet av fiskbestånden och miljön. Riktlinjerna tar hänsyn till viktig politisk och lagstiftningsmässig utveckling inom dessa sektorer, särskilt ikraftträdandet av förordningen om Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden, en del av den gemensamma fiskeripolitiken⁵⁵.

⁵⁰ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – *En ny europeisk agenda för innovation*, COM(2022) 332, 5.7.2022.

⁵¹ Meddelande från kommissionen: *Rambestämmelser för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation*, EUT C 7388, 19.10.2022, s. 1).

⁵² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013, EUT L 435, 6.12.2021, s. 1.

⁵³ Kommissionens förordning (EU) 2022/2473 av den 14 december 2022 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklarar förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, EUT L 327, 21.12.2022, s. 82.

⁵⁴ Meddelande från kommissionen: *Riktlinjer för granskning av statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn*, EUT C 217, 2.7.2015, s. 1.

⁵⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1139 om Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden och om ändring av förordning (EU) 2017/1004, EUT L 247, 13.7.2022, s. 1.

Slutligen förlängde kommissionen den nuvarande förordningen om fiskeristöd av mindre betydelse fram till och med den 31 december 2023⁵⁶.

Översynen av den allmänna gruppundantagsförordningen för statligt stöd fortsatte

Den allmänna gruppundantagsförordningen för statligt stöd⁵⁷ förlängs och revideras för att underlätta den gröna och digitala omställningen. Dessa ändringar kommer att komplettera översynen av riktlinjerna för regionalstöd⁵⁸, stöd till forskning, utveckling och innovation, riskfinansieringsstöd, stöd till utbyggnad av bredbandsnät och stöd till miljöskydd och energi. Kommissionen planerar att anta ändringen av den allmänna gruppundantagsförordningen under 2023.

Kommissionen reviderade regler för statligt stöd till bredband

Efter ett offentligt samråd⁵⁹ antog kommissionen i december 2022 ett reviderat meddelande om statligt stöd till bredband⁶⁰ (*breddbandsriktlinjerna*). I de reviderade breddbandsriktlinjerna beskrivs hur kommissionen kommer att bedöma statliga stödåtgärder som anmälts av medlemsstaterna för att stödja utbyggnaden och användningen av bredband i EU. De nya reglerna bidrar till EU:s strategiska mål att säkerställa gigabitkonnektivitet och 5G-täckning för alla⁶¹.

Kommissionen föreslog regler för att förenkla förfarandena för statligt stöd till gröna transporter

I juli 2022 antog kommissionen ett förslag till ny rådsförordning⁶². Rådet antog förordningen i december 2022. Förordningen gör det möjligt för kommissionen att anta förordningar som undantar stödåtgärder för järnvägstransporter, transporter på inre vattenvägar och multimodala transporter från förhandsanmälan i enlighet med artikel 93 i EUF-fördraget. Syftet med kommissionens initiativ är att förenkla förfarandena för statligt stöd till gröna transportsätt, t.ex. järnvägstransporter, transporter på inre vattenvägar och multimodala transporter. Det går hand i hand med översynen av järnvägsriktlinjerna, som kommissionen fortsatte att arbeta parallellt med under 2022. Dessa riktlinjer syftar till att främja en trafikomställning från väg- till järnvägstransport och därmed bidra till att uppnå klimatmålen.

Färdplan för en eventuell förlängning av luftfartsriktlinjerna

I juli 2022 offentliggjorde kommissionen en färdplan för att informera berörda parter och andra intressenter om möjligheterna att förlänga reglerna om driftsstöd i luftfartsriktlinjerna med ett till

⁵⁶ Kommissionens förordning (EU) nr 717/2014 av den 27 juni 2014 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom fiskeri- och vattenbrukssektorn, EUT L 190, 28.6.2014, s. 45.

⁵⁷ Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget.

⁵⁸ Meddelande från kommissionen *Riktlinjer för statligt regionalstöd*, EUT C 153, 29.4.2021, s. 1.

⁵⁹ Utkast till meddelande från kommissionen om statligt stöd för bredbandsnät, 19.11.2021.

⁶⁰ Meddelande från kommissionen: *Riktlinjer för statligt stöd till bredbandsnät*, COM(2022) 9343 final, 12.12.2022.

⁶¹ Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7595.

⁶² Förslag till rådets förordning om tillämpningen av artiklarna 93, 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa slag av statligt stöd till sektorerna för järnvägstransporter, transporter på inre vattenvägar och multimodala transporter, COM(2022) 327 final, 6.7.2022.

tre år⁶³. Syftet med en sådan förlängning skulle vara att undvika eventuella driftstopp vid regionala flygplatser på grund av effekterna av covid-19-krisen innan en fullständig översyn av luftfartsriktlinjerna har genomförts.

3.4 Modernisera arbetsmetoderna vid GD Konkurrens så att de kan tillgodose nuvarande och framtida genomförandebehov

År 2022 fortsatte generaldirektoratet för konkurrens sina ansträngningar för att effektivisera sina utredningsförfaranden och andra verksamheter genom att använda digitala verktyg i linje med sin digitala strategi. GD Konkurrens minskade regelbördan för parter som fortsätter att använda verktyget för interaktiv rapportering om statligt stöd (SARI2), eConfidentiality och eRFI. Dessutom uppgraderade GD Konkurrens sitt verktyg eLeniency för att ge företag som är inblandade i förfaranden som rör konkurrensbegränsande samverkan och antitrustförfaranden enkel och säker tillgång till handlingar online.

Tillämpningen av EU:s konkurrenslagstiftning underlättades ytterligare genom fortsatta investeringar i moderna digitala lösningar, bland annat ärendehanteringssystemet CASE@EC. Med tanke på att den information som GD Konkurrens hanterar är känslig och konfidentiell har generaldirektoratet fortsatt att uppdatera it-säkerhetsplaner för såväl nya som befintliga digitala lösningar. Dessutom införde GD Konkurrens ytterligare säkerhets- och övervakningsåtgärder för att säkerställa fortsatt cybersäkerhet och cyberresiliens under och efter 2022. GD Konkurrens interna digitala strategi är fast förankrad i kommissionens digitala strategi "Next Generation" som antogs 2022⁶⁴.

År 2022 vidareutvecklade GD Konkurrens sina digitala utredningsverktyg genom att använda tjänster för omvärldsbevakning, data och maskininlärning. En särskild enhet som arbetar med underrättelseanalyser och utredande analyser och tillhandahåller kriminaltekniskt it-stöd döptes om till "Data Analysis and Technology". Enheten ska rapportera till chefsteknikern, en nyinrättad tjänst som är knuten till generaldirektören. Chefsteknikern kommer att vara ett stöd när det gäller allt mer datadrivna genomförande- och marknadsövervakningsuppgifter, i nära samarbete med många andra avdelningar inom GD Konkurrens. I december 2022 inrättades ett nytt direktorat som kommer att ansvara för genomförandet av förordningen om digitala marknader.

År 2022 fortsatte kommissionen med sina konkurrenspolitiska åtgärder och utåtriktade verksamhet på flera nivåer för att förbättra ändamålsenligheten hos EU:s konkurrenspolitik, framför allt genom att vice ordförande Margrethe Vestager deltog i evenemang och presskonferenser. Särskild utåtriktad verksamhet på medlemsstatsnivå anordnades för att komplettera pressmeddelanden, policydokument, nyhetsbrev och kommunikationskanaler på sociala medier⁶⁵.

⁶³ Meddelande från kommissionen: *Riktlinjer för statligt stöd till flygplatser och flygbolag* av den 4 april 2014, EUT C 99, 4.4.2014, s. 3.

⁶⁴ Meddelande till kommissionen: Europeiska kommissionens digitala strategi *Next Generation Digital Commission*, Bryssel, C(2022) 4388, 30.6.2022.

⁶⁵ Se till exempel den animation som publicerats på YouTube: <https://youtu.be/3yQkOwvdl-Q>.

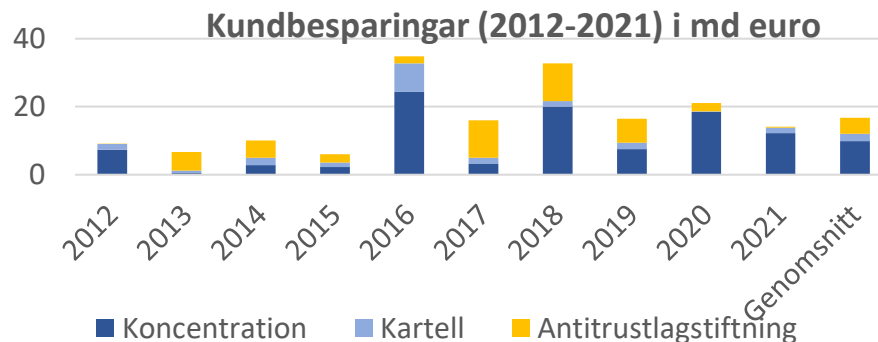
4. Tillämpningen av konkurrenspolitiken bidrog till kommissionens övergripande mål

Tillämpningen av EU:s konkurrenspolitik innebär stora fördelar för konsumenter och kunder. GD Konkurrens uppskattar⁶⁶ att de direkta kundbesparingar som kommissionens antitrust- och koncentrationskontroll gav upphov till under perioden 2012–2021 uppgår till mellan 120 och 210 miljarder euro. I genomsnitt genererade antitrust- och koncentrationskontrollen omkring 12–21 miljarder euro i direkta fördelar för kunderna per år (se diagram nedan).

Utöver dessa uppskattningar omfattar de övergripande fördelar för kunderna som anses genereras av tillämpningen av konkurrenspolitiken även följande:

- 1) Indirekta eller avskräckande effekter till följd av tillämpningen, t.ex. när företag avstår från att ägna sig åt konkurrensbegränsande beteende eller ingå konkurrensbegränsande koncentrationsavtal.
- 2) Positiva effekter på innovation och produkt- eller tjänstekvalitet.

Indirekta avskräckande effekter är svåra att uppskatta. Ekonomer håller dock med om att indirekta kundbesparingar sannolikt kommer att överstiga direkta kundbesparingar med råge. Den senaste modelleringen av de makroekonomiska effekterna⁶⁷ av tillämpningen av konkurrenspolitiken tyder på att de besparingar genom antitrust- och koncentrationskontroll som kommissionen gjort under de senaste tio åren sannolikt kommer att ha en positiv inverkan på EU:s BNP på mellan 0,6 % och 1,1 % (vilket motsvarar 90–160 miljarder euro per år) på medellång till lång sikt⁶⁸.

⁶⁶ Se *Competition Policy Brief 2022/1, Customer savings generated by the Commission's antitrust and merger enforcement: a 10-year perspective*. Se <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/dbfa0d39-5350-11ed-92ed-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-273802603>.

⁶⁷ Europeiska kommissionen (2022), *Modelling the economic impact of competition policy: 2021 update and further development*, rapport från generaldirektoratet för konkurrens, det gemensamma forskningscentrumet och generaldirektoratet för ekonomiska och finansiella frågor, Europeiska unionens publikationsbyrå.

⁶⁸ Se *Competition Policy Brief 2022/1, Customer savings generated by the Commission's antitrust and merger enforcement: a 10-year perspective*, s. 6.

I oktober 2022 offentliggjorde kommissionen 2022 års Eurobarometerundersökning om EU:s konkurrenspolitik⁶⁹. Resultaten visar tydligt att välfungerande konkurrensutsatta marknader förbättrar människors vardag och har en positiv inverkan på små och medelstora företag. Konkurrensutsatta marknader leder till lägre priser, fler valmöjligheter och mer innovativa produkter och tjänster.

4.1 Tillämpningen av konkurrenspolitiken bidrog till den digitala omställningen och till en stark och resilient inre marknad

Genom sitt politiska initiativ Ett Europa rustat för den digitala tidsåldern visade ordförande Ursula von der Leyen att det digitala området är en av hennes viktigaste prioriteringar för kommissionen. På konkurrensutsatta marknader måste företag vara innovativa och effektiva för att frodas⁷⁰. En effektiv tillämpning av EU:s konkurrensregler och lagstiftningsreformer är nödvändiga inslag i den digitala omställningen av EU:s ekonomi och för att stärka den inre marknadens resiliens.

Verkställandet av antitrustlagstiftningen bidrog till den digitala omställningen och till en stark och resilient inre marknad

Inom telekommunikationssektorn godtog kommissionen i juli 2022 en uppsättning åtaganden som erbjöds av T-Mobile CZ, CETIN och O2 CZ i Tjeckien⁷¹. Dessa åtaganden utgör ramen för de gynnsamma effekterna av nätdelning, begränsar utbytet av kommersiellt känslig information mellan de som delar nät och bevarar de tekniska och ekonomiska incitamenten för varje part att bygga ut ytterligare nätkapacitet på egen hand.

E-handeln har ökat konkurrensen inom detaljhandeln och lett till ett större utbud och bättre priser för konsumenterna. Kommissionen måste se till att stora onlineplattformar inte eliminerar dessa fördelar genom konkurrensbegränsande beteende. I detta sammanhang beslutade kommissionen att undersöka Amazons affärsmetoder och dess dubbla roll som marknadsplats och detaljhandlare. I juli 2022 efterlyste kommissionen synpunkter⁷² på Amazons åtaganden för att åtgärda konkurrensproblemen när det gäller dess användning av data om icke-offentliga säljare på marknadsplatsen och över en eventuell snedvridning när det gäller att ge säljare tillgång till sin Buy Box och sitt Prime-program. I december 2022 drog kommissionen slutsatsen att Amazons slutliga åtaganden löste de konkurrensproblem som kommissionen konstaterat och gjorde dem rättsligt bindande enligt EU:s antitrustregler⁷³.

⁶⁹ Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_22_6374.

⁷⁰ Betydelsen av konkurrens och innovation lyfts även fram i meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén *En SMF-strategi för ett hållbart och digitalt EU* (10.3.2020, COM(2020) 103 final) och i meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén *Uppdatering av industristrategin 2020: en starkare inre marknad för EU:s återhämtning*, 25.5.2021, COM(2021) 350 final.

⁷¹ Åtagandena finns tillgängliga på https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40305.

⁷² Ärende AT.40462, Amazon Marketplace och ärende AT.40703, Amazon Buy Box, förslag till åtagande. Se https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases1/202229/AT_40462_8414012_7971_3.pdf.

⁷³ Ärende AT.40462, Amazon Marketplace och ärende AT.40703, Amazon Buy Box, kommissionens beslut av den 20 december 2022. Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_22_7777.

I december 2022 informerade kommissionen Meta om sin preliminära uppfattning att företaget bröt mot EU:s antitrustregler genom att snedvrider konkurrensen på marknaderna för klassificerade annonser online⁷⁴. Kommissionen uttrycker oro över att Meta binder sin onlinetjänst för klassificerade annonser, Facebook Marketplace, till sitt personliga sociala nätverk, Facebook, och över att Meta påtvingar orättvisa affärsvillkor för Facebook Marketplaces konkurrenter.

I december 2022 avslutade kommissionen också en utredning⁷⁵ som inleddes i mars 2022 om ett avtal som kallas ”Jedi Blue” mellan Google och Meta om displayannonsering online.

Mobilbetalningar spelar en snabbt växande roll i vår digitala ekonomi och konsumenterna bör gynnas av konkurrenskraftiga och innovativa betalningslösningar. År 2022 fortsatte kommissionen sin utredning⁷⁶ för att bedöma huruvida Apples beteende i samband med Apple Pay strider mot EU:s konkurrensregler. I meddelandet om invändningar⁷⁷, som utfärdades i maj 2022, konstaterade kommissionen preliminärt att Apple kan ha begränsat konkurrensen till förmån för sin egen lösning, Apple Pay.

År 2022 avkunnade tribunalen flera viktiga domar om kommissionens åtgärder för verkställande av antitrustreglerna.

Tribunalens dom i målet Google Android⁷⁸

⁷⁴ Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7728.

⁷⁵ Ärende AT.40774, Google-Facebook (Open Bidding) agreement; se även pressmeddelandet från den 11.3.2022:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_1703.

⁷⁶ Ärende AT.40452, Apple – Mobile payments. Se https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_AT_40452.

⁷⁷ Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_2764.

⁷⁸ Tribunalens dom av den 14.9.2022, mål T-604/18, Google LLC och Alphabet, Inc./kommissionen, EU:T:2022:54.

I september 2022 bekräftade tribunalen i stort sett kommissionens beslut från 2018⁷⁹ och drog slutsatsen att Google hade infört olagliga begränsningar för tillverkare av Android-enheter och mobilnätoperatörer för att bevara sin dominerande ställning inom den allmänna internetsökningen. Tribunalen minskade böterna från 4,34 miljarder euro till 4,125 miljarder euro. Närmare bestämt bekräftade tribunalen kommissionens slutsats att Android och iOS tillhörde separata relevanta produktmarknader. Den bekräftade också kommissionens slutsatser att Google hade begränsat konkurrensen både från konkurrerande allmänna söktjänster och webbläsare genom de förinstallationsvillkor som Google införde för tillverkare av mobila enheter och från alternativa versioner av Android och konkurrerande allmänna söktjänster genom sina antifrageringsavtal.

Tribunalens dom i Qualcomm-målet⁸⁰

År 2018 ålade kommissionen Qualcomm böter på 997 miljoner euro och konstaterade att företaget hade missbrukat sin dominerande ställning på världsmarknaden för chipp som var förenliga med standarden Long-Term Evolution (LTE). Qualcomm gick med på att göra betydande betalningar till Apple på villkor att Apple uteslutande använde Qualcomm-chipp i sina enheter. Kommissionen fann att dessa betalningar för exklusiva rättigheter skulle kunna ha konkurrensbegränsande effekter genom att minska Apples incitament att byta till konkurrerande leverantörer av LTE-chipp. Qualcomm överklagade beslutet och gjorde gällande att kommissionen hade gjort sig skyldig till rättegångsfel och att dess bedömning av konkurrensbegränsande effekter var bristfällig. Tribunalen ogiltigförklarade kommissionens beslut i dess helhet och konstaterade ett antal formella fel som – enligt tribunalen – påverkade Qualcomms rätt till försvar. Tribunalen delade inte heller kommissionens bedömning av de konkurrensbegränsande effekterna av betalningarna för exklusiva rättigheter.

Tribunalens dom i Intel-målet⁸¹

Tribunalen ogiltigförklarade delvis kommissionens beslut från 2009 om att ålägga Intel böter på 1,06 miljarder euro för påstått missbruk av en dominerande ställning genom att erbjuda lojalitetsrabatter och andra betalningar för exklusiva rättigheter. I domen tillämpades domstolens dom i målet om överklagande av tribunalens dom från år 2014 i Intel, i vilken det slogs fast att tribunalen felaktigt hade underlåtit att beakta den ekonomiska analys som Intel hade åberopat för att visa att dess rabatter inte kunde begränsa konkurrensen. Tribunalen fann att det fanns brister i det ”lika effektiv konkurrent-testet” som tillämpades i beslutet för att bekräfta Intels rabatters förmåga att begränsa konkurrensen och att kommissionen inte i tillräcklig utsträckning hade undersökt andra indikatorer på förmågan att begränsa konkurrensen. Kommissionen har överklagat tribunalens dom.

Kontrollen av koncentrationer bidrog till den digitala omställningen och till en stark och resiliënt inre marknad

Kommissionen fortsatte att arbeta intensivt med kontroll av koncentrationer under 2022. Kommissionen antog 368 beslut i koncentrationsärenden inom ett antal sektorer (under 2021 antog kommissionen 396 beslut i koncentrationsärenden) varav 291 godkändes enligt ett förenklat

⁷⁹ Ärende AT.40099, Google Android. Se https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_AT_40099.

⁸⁰ Tribunalens dom av den 1.8.2022, mål T-235/18, Qualcomm/kommissionen, EU:T:2022:358.

⁸¹ Tribunalens dom av den 26.1.2022, mål T-286/9, Intel Corporation, Inc./kommissionen, EU:T:2022:19.

förfarande. Kommissionen ingrep i 14 föreslagna förvärv, varav 12 godkändes med villkor och två förbjöds. Fyra anmälda transaktioner övergavs av parterna och drogs tillbaka i fas 2.

I januari 2022 förbjöd kommissionen Hyundai Heavy Industries Holdings förvärv av Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering CO., Ltd⁸². Enligt kommissionen skulle koncentrationen mellan de två skeppsbyggarna gett det nya sammanslagna företaget en dominerande ställning och skulle ha minskat konkurrensen på världsmarknaden för konstruktion av stora fartyg för flytande naturgas. Eftersom inga åtaganden lämnades in skulle koncentrationen ha lett till färre leverantörer och högre priser.

Efter en fördjupad undersökning och med villkor godkände kommissionen i januari 2022 Metas⁸³ förvärv av Kustomer. För att åtgärda de konkurrensproblem som kommissionen konstaterat erbjöd Meta omfattande åtaganden om tillträde till programmeringsgränssnitten för Metas meddelandekanaler med en varaktighet på tio år⁸⁴. Kommissionen granskade noggrant förvärvet eftersom sådana transaktioner som denna ytterligare skulle kunna stärka stora aktörer som i allt högre grad dominerar den digitala ekonomin, oavsett målbolagets storlek. De åtaganden som Meta erbjuder säkerställer att dess konkurrenter även i fortsättningen kommer att ha fri och jämförbar tillgång till Metas viktiga meddelandekanaler.

I juni 2022 godkände kommissionen Ali Groups förvärv av Welbilt med villkor⁸⁵. Ali Group och Welbilt är globala leverantörer av professionell köksutrustning, inklusive ismaskiner som används inom hotell- och restaurangbranschen och industrisektorn. De åtaganden som föreslås i detta fall omfattar avyttringen av Welbilts hela ismaskinsverksamhet. Detta kommer att säkerställa att en ny aktör på marknaden fortsätter att utöva konkurrensstryck på den sammanslagna enheten, samtidigt som kunderna fortsatt kan välja mellan olika leverantörer.

I september 2022 förbjöd kommissionen Illuminas i förtid genomförda förvärv av GRAIL efter en fördjupad undersökning⁸⁶. Illumina är den ledande leverantören av NGS-system för genetisk och genomisk analys. GRAIL är en kund till Illumina och använder dess NGS-system för att utveckla teknik för att upptäcka cancer. Kommissionen konstaterade att Illumina genom transaktionen skulle ha ett incitament att hindra GRAIL:s konkurrenter från att få tillgång till dess teknik, eller på annat sätt missgynna dem, och därmed hämma konkurrensen för innovation på den framväxande marknaden för NGS-baserad teknik för att upptäcka cancer.

⁸² Ärende M.9343, Hyundai Heavy Industries Holdings/Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering. Se https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9343.

⁸³ Ärende M.10262, Meta (Formerly Facebook)/Kustomer. Se https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases1/202242/M_10262_8559915_3054_3.pdf.

⁸⁴ Ett åtagande om offentlig API-åtkomst: Meta åtar sig att garantera icke-diskriminerande tillgång till sina allmänt tillgängliga API:er för sina meddelandekanaler för konkurrerande leverantörer av programvara för kundhanteringssystem (CRM) och nya aktörer. Ett åtagande om API-åtkomst och central API-paritet: I den mån som egenskaper eller funktioner hos Messenger, Instagrams meddelandefunktion eller WhatsApp som används av Kustomers kunder i dag kan förbättras eller uppdateras, åtar sig Meta att också tillhandahålla motsvarande förbättringar till Kustomers konkurrenter och nya aktörer. Detta skulle också gälla för eventuella nya egenskaper eller funktioner i Metas meddelandekanaler i framtiden om de används av en betydande andel av Kustomers kunder.

⁸⁵ Ärende M.10431, Ali Group/Welbilt, EUT C 469, 9.12.2022, s. 16.

⁸⁶ Ärende M.10188, Illumina/GRAIL. Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_5364.

Trots kommissionens pågående fördjupade undersökning genomförde företagen transaktionen i augusti 2021. Som en reaktion på det förtida avslutandet vidtog kommissionen interimistiska åtgärder för att återställa och upprätthålla villkoren för en effektiv konkurrens efter Illuminas förvärv av GRAIL⁸⁷. Samtidigt inledde kommissionen en undersökning för att bedöma om Illumina bröt mot bestämmelsen om genomförandeförbud för transaktioner som är föremål för prövning enligt EU:s koncentrationsförordning. I detta sammanhang antog kommissionen i juli 2022 ett uttalande om invändningar där den hävdade att Illumina och GRAIL hade brutit mot EU:s koncentrationsförordning genom att genomföra förvärvet innan den fick kommissionens godkännande av koncentrationskontrollen. Om kommissionen skulle dra slutsatsen att Illumina och GRAIL genomförde transaktionen i strid med EU:s koncentrationsförordning skulle den kunna ålägga böter på upp till 10 % av varje företags årliga globala omsättning⁸⁸. I december 2022 skickade kommissionen dessutom ett uttalande om invändningar till Illumina och GRAIL med information om de återställande åtgärder som den avser att vidta enligt EU:s koncentrationsförordning, efter kommissionens beslut att förbjuda Illuminas genomförda förvärv av GRAIL⁸⁹.

Europeiska unionens tribunal bekräftade kommissionens artikel 22-utvärdering i Illumina/GRAIL⁹⁰-domen

I målet Illumina/GRAIL gav kommissionen artikel 22 i EU:s koncentrationsförordning full verkan genom att godta hänskjutandet av en transaktion som inte nådde upp till de nationella tröskelvärdena för anmälningsskrav. Detta följde på vice ordförande Margrethe Vestagers tillkännagivande att kommissionen inte längre skulle avskräcka medlemsstaterna från att begära hänskjutande av ärenden till kommissionen som inte är anmälningsskyldiga i den hänskjutande medlemsstaten. Att hänskjuta sådana ärenden till kommissionen säkerställer att sammanslagningar som involverar företag med en årlig omsättning som inte på ett lämpligt sätt återspeglar deras inverkan på konkurrensen kan utvärderas av kommissionen⁹¹ för de medlemsstater som hänskjuter ärendet. Kommissionen offentliggjorde riktlinjer i denna fråga i mars 2021⁹², följt av praktisk information om dess genomförande i december 2022⁹³.

Illumina och GRAIL ifrågasatte kommissionens beslut från 2021 om att godta hänskjutanden enligt artikel 22 från flera medlemsstater/EES-stater. I juli 2022 avslog tribunalen ansökan⁹⁴. Tribunalen bekräftade att transaktioner enligt artikel 22 i EU:s koncentrationsförordning inte behöver omfattas av reglerna för koncentrationskontroll i den medlemsstat som begär hänskjutandet. Tribunalens dom bekräftar kommissionens rätt att ta över behörigheten enligt artikel 22 i fråga om företagskoncentrationer

⁸⁷ Ärende M.10493, Illumina/GRAIL (Interim measures under Art. 8(5)a). Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_5661.

⁸⁸ Ärende M.10483, Illumina/GRAIL (Art. 14 procedure). Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_4604.

⁸⁹ Ärende M.10939, Illumina/GRAIL. Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_7403.

⁹⁰ Tribunalens dom av den 13.7.2022, mål T-227/21, Illumina, Inc./kommissionen, EU:T:2022:447.

⁹¹ Anförande av vice ordförande Margrethe Vestager den 11.9.2020 om "The Future of EU Merger Control", https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/vestager/announcements/future-eu-merger-control_en.

⁹² Meddelande från kommissionen: Kommissionens vägledning om tillämpning av den mekanism för hänskjutande av ärenden som anges i artikel 22 i koncentrationsförordningen för vissa kategorier av ärenden, 26.3.2021 C(2021) 1959 final.

⁹³ *Practical information on implementation of the 'Guidance on the application of the referral mechanism set out in Article 22 of the Merger Regulation to certain categories of cases' - Frequently Asked Questions and Answers (Q&A)* (inte översatt till svenska). Se https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2022-12/article22_recalibrated_approach_QandA.pdf.

⁹⁴ Tribunalens dom av den 13.7.2022, T-227/21, Illumina, Inc./kommissionen, EU:T:2022:447.

trots att transaktionen ligger under de nationella tröskelvärdena för koncentrationskontroll. Domen har för närvarande överklagats till domstolen⁹⁵.

I juli 2022 inledde kommissionen en fördjupad undersökning för att bedöma Orange⁹⁶ föreslagna förvärv av VOO och Brutélé. Orange har varit en lyckad utmanare när det gäller Voo/Bruteles telekommunikationstjänster i delar av Belgien. Kommissionen uttrycker oro över att den föreslagna transaktionen kan minska konkurrensen på detaljistmarknaderna för tillhandahållande av fasta internetjänster, audiovisuella tjänster och paket med olika teletjänster i delar av Belgien.

I november 2022 inledde kommissionen en fördjupad undersökning för att bedöma Microsofts⁹⁷ föreslagna förvärv av Activision Blizzard. Kommissionen befarar att det föreslagna förvärvet kan minska konkurrensen på marknaderna för distribution av spel för konsoler och persondatorer (PC) och för operativsystem för persondatorer.

I november 2022 inledde kommissionen en fördjupad undersökning för att bedöma Vivendis⁹⁸ föreslagna förvärv av Lagardère. Parterna är de största och näst största företagen på de flesta marknaderna i värdekedjan för böcker i Frankrike. Kommissionen befarar att transaktionen kan minska konkurrensen på marknaderna för i) inköp av upphovsrätter till böcker på franska, ii) distribution och marknadsföring av böcker på franska och iii) försäljning av böcker på franska till detaljhandlare. Kommissionen identifierade också konkurrensproblem i samband med försäljningen av kändistidningar.

I december 2022 inledde kommissionen en fördjupad undersökning för att bedöma Broadcoms⁹⁹ föreslagna förvärv av VMware. Broadcom är en leverantör av maskinvara, främst nätverkskort och adaptrar, medan VMware erbjuder virtualiseringsprogramvara. Kommissionen är oroad över att transaktionen kan göra det möjligt för Broadcom att minska konkurrerande maskinvaruleverantörers förmåga att konkurrera, främst genom att försämra kompatibiliteten mellan VMware virtualiseringsprogramvara och konkurrenternas maskinvaruprodukter.

I februari 2022 konstaterade kommissionen att Ungern överträdde artikel 21 i EU:s koncentrationsförordning genom sitt beslut att lägga in sitt veto mot Vienna Insurance Group AG Wiener Versicherung Gruppens (VIG)¹⁰⁰ förvärv av de ungerska dotterbolagen till AEGON Group. Artikel 21 i EU:s koncentrationsförordning ger kommissionen exklusiv befogenhet att undersöka koncentrationer med en unionsdimension. Medlemsstaterna får endast vidta åtgärder för att skydda legitima intressen på vissa villkor, vilka inte uppfylldes genom Ungerns veto, eftersom det inte hade meddelats kommissionen i förväg och det var oklart om syftet var att skydda Ungerns legitima

⁹⁵ Överklagande ingett av Illumina den 22.9.2022 i mål C-611/22 P – Illumina/kommissionen och av GRAIL den 30.9.2022, i mål C-625/22 P – Grail/kommissionen och Illumina.

⁹⁶ Ärende M.10663, Orange/VOO/Brutele, se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_4762.

⁹⁷ Ärende M.10646, Microsoft/Activision Blizzard, se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_6578.

⁹⁸ Ärende M.10433, Vivendi/Lagardere, se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7243.

⁹⁹ Ärende M.10806, Broadcom/VMware, se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7835.

¹⁰⁰ Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_1258.

intressen. I beslutet bekräftades kommissionens exklusiva befogenhet och att medlemsstaterna måste se till att deras åtgärder respekterar denna befogenhetsfördelning så att företagen med tillförsikt kan investera på och dra nytta av den inre marknaden.

Kontrollen av statligt stöd bidrog till den digitala omställningen och till en resilient inre marknad

Projekt med statligt stöd bidrar bland annat till att införa högpresterande bredbandsnät i EU i områden där kommersiella operatörers incitament att tillhandahålla tillräcklig bredbandstäckning är små eller saknas helt. För att balansera stödet i hela EU har kommissionen arbetat i nära samarbete med medlemsstaterna för att se till att nationella stödåtgärder kan genomföras så snabbt och effektivt som möjligt.

I januari 2022 godkände kommissionen t.ex. en italiensk stödordning på 3,8 miljarder euro med stöd av faciliteten för återhämtning och resiliens för att bygga ut högpresterande gigabitnät i delar av landet där det inte finns något befintligt eller planerat nät som kan tillhandahålla nedladdningshastigheter på minst 300 Mbit/s. Åtgärden ingår i Italiens nationella digitaliseringsplan¹⁰¹.

I oktober 2022 godkände kommissionen en italiensk åtgärd på 292,5 miljoner euro med stöd av faciliteten för återhämtning och resiliens för att bistå STMicroelectronics i uppförandet av en anläggning inom värdekedjan för halvledare¹⁰². Bedömningen gjordes i enlighet med de principer som kommissionen tillkännagav i det meddelande som antogs i februari 2022, t.ex. den positiva inverkan på värdekedjan när det gäller att säkerställa försörjningstryggheten, och åtföljde kommissionens förslag till ny förordning om halvledare¹⁰³.

I november 2022 godkände kommissionen dessutom en spansk stödordning på 500 miljoner euro med stöd av faciliteten för återhämtning och resiliens för att hjälpa konsumenter och företag i landsbygdsområden att få tillgång till mobila tjänster av hög kvalitet, vilket bidrar till Spaniens ekonomiska mål och till EU:s övergripande digitala mål¹⁰⁴.

Mediefrihet och mediepluralism spelar en nyckelroll för demokratin. År 2022 godkände kommissionen ett antal stödåtgärder för mediesektorn som hjälper mediesektorn att återhämta sig från de två kriser som EU står inför, samtidigt som konkurrensbegränsande effekter minimeras. Dessutom har kommissionen godkänt främjandet av den digitala omställningen och av teknisk innovation inom mediebranschen.

¹⁰¹ Årende SA.63170, RRF– Italy – Plan 1 Gbps, EUT C 116, 11.3.2022, s. 3.

¹⁰² Årende SA.103083, RRF – STMICROELECTRONICS S.R.L. (ST) – Ny anläggning för kiselkarbidsubstrat i Catania.

¹⁰³ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *En rättsakt om halvledare för Europa*, 8.2.2022, COM(2022) 45 final.

¹⁰⁴ Årende SA.103451, RRF– ES – Deployment of backhaul networks for mobile connectivity, EUT C 449, 25.11.2022, s. 2.

4.2 Tillämpningen av konkurrenspolitiken bidrog till den gröna omställningen

Konkurrenspolitiken bidrar till EU:s miljö- och klimatmål, exempelvis utfasningen av fossila bränslen i ekonomin och övergången från fossila bränslen till alternativa bränslen i transportsektorn. Tillämpningen av konkurrenspolitiken bidrar till den europeiska gröna given¹⁰⁵ genom att upprätthålla effektiva, rättvisa och innovativa marknader.

För att säkerställa att tillämpningen av konkurrenspolitiken underlättar den gröna omställningen och banar väg för grön mobilitet beställde kommissionen 2022 en studie som analyserar konkurrensdynamiken på marknaderna för laddningsinfrastruktur som är tillgänglig för allmänheten. Studien kommer att slutföras under 2023¹⁰⁶.

Dessutom stöder kommissionen EU:s energimål och den europeiska gröna given genom sitt antitrustarbete. År 2022 fortsatte kommissionen sin undersökning av företag som misstänktes för samverkan för att påverka prisriktvärdena för etanolbiobränsle¹⁰⁷.

Kommissionen inledde på eget initiativ en undersökning av naturgasmarknaderna i Europa för att bedöma om marknadsaktörernas kommersiella agerande kan ha bidragit till störningarna på energimarknaderna och när det gäller gaspriserna i Europa¹⁰⁸. I december 2021 lämnade den ukrainska gasproducenten Naftogaz in ett formellt klagomål gällande en misstänkt kartell mot Gazprom och hävdade att företaget hade missbrukat sin dominerande ställning på ett antal gasmarknader inom EES. Som en del av sin undersökning genomförde kommissionen i mars 2022 oanmälda inspektioner hos flera företag i Tyskland som är verksamma inom leverans, överföring och lagring av naturgas¹⁰⁹. Kommissionen undersöker bland annat om Gazproms agerande kan ha bidragit till ökade gaspriser på den europeiska spotmarknaden och därmed gynnat Gazprom när det gäller dess indexerade långfristiga avtal med europeiska kunder.

Ett viktigt bidrag till målen i den europeiska gröna given är att uppmuntra resenärer att övergå från vägtransporter till järnvägstransporter¹¹⁰. Samtidigt säkerställer en sund konkurrens att EU-medborgarna kan dra nytta av persontrafik på järnväg av god kvalitet och till ett överkomligt pris. På antitrustområdet informerade kommissionen i juni 2022 České dráhy och Österreichische Bundesbahnen, de etablerade tjeckiska och österrikiska järnvägsföretagen, om sin preliminära uppfattning att de två företagen hade brutit mot EU:s antitrustregler genom samverkan på marknaden för begagnade järnvägsvagnar för persontransport i syfte att snedvrida konkurrensen på marknaden

¹⁰⁵ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Den europeiska gröna given* (COM(2019) 640 final).

¹⁰⁶ Se https://competition-policy.ec.europa.eu/single-market-programme-smp/calls-tenders-contracts/ex-ante-publicity-low-and-middle-value-contracts_en.

¹⁰⁷ Ärende AT.40054, Ethanol benchmarks. Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_6769.

¹⁰⁸ I sitt klagomål hävdar Naftogaz bland annat att Gazprom avsiktligt har vägrat att fylla på EU:s gaslagringsanläggningar, har slutat sälja gas genom sin egen elektroniska försäljningsplattform utan motivering och fortsätter att blockera gasexporten till Europa från oberoende ryska och centralasiatiska gasproducenter.

¹⁰⁹ Se pressmeddelandet från den 31.3.2022: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_2202.

¹¹⁰ Se t.ex. Rapport från Europeiska unionens järnvägsbyrå – *Fostering the railway sector through the European Green Deal* (inte översatt till svenska), 16.7.2020 (uppdaterad den 12.10.2022). Se https://www.era.europa.eu/content/report-fostering-railway-sector-through-european-green-deal_en.

för persontrafik på järnväg¹¹¹. I ett separat ärende som gällde en undersökning av České dráhy rörande eventuell underprissättning avslutade kommissionen i september 2022 sin undersökning utan något överträdelsebeslut. Kommissionen konstaterade att den bevisning den samlat in sedan den tillsänt České dráhy ett uttalande om invändningar¹¹² i oktober 2020 inte bekräftade dess ursprungliga farhågor om att det etablerade järnvägsföretaget tog ut priser som var lägre än kostnaderna i ett försök att olagligen stänga ut nya konkurrenter¹¹³.

När det gäller kontroll av företagskoncentrationer godkände kommissionen i juli 2022 med villkor Bouygues¹¹⁴ förvärv av Equans. Kommissionens undersökning visade att den sammanslagna enheten skulle ha stora marknadsandelar och endast utsättas för konkurrens från mycket få deltagare. Detta skulle kunna leda till högre priser för eltekniska ingenjörstjänster för kontaktledningar i Belgien. För att åtgärda de konkurrensproblem som kommissionen konstaterade erbjöd sig Bouygues att avyttra Colas Rail Belgium i sin helhet, inklusive alla tillgångar, all personal samt pågående och framtida kontrakt för både dess kontaktledningsverksamhet och dess spårinstallationsverksamhet. Konkurrensen inom sektorn för persontrafik på järnväg kan pressa ned priserna och öka kvaliteten på tjänsterna till förmån för konsumenterna. Kommissionens ingripande säkerställer att en annan konkurrent kommer att stanna kvar på marknaden och fortsätta att utöva konkurrenstryck på den relevanta belgiska marknaden, samtidigt som kunderna gynnas av ett större urval av leverantörer och konkurrenskraftiga priser.

I oktober 2022 föreslog kommissionen en ny krisförordning för att mildra effekterna av de höga gaspriserna i EU¹¹⁵. Förordningen antogs i december 2022¹¹⁶. Den omfattar bland annat en gemensam inköpsmekanism för gas för att göra det möjligt för gasbolag och gaskonsumenter att förhandla fram lägre priser och trygga energiförsörjningen med anledning av eventuella brister i energiförsörjningen.

Kommissionen ska sluta avtal med en tjänsteleverantör för att organisera förbrukningsaggregation på EU-nivå, sammanföra gasimportbehov och söka erbjudanden på marknaden för att matcha efterfrågan. Det skulle vara möjligt för företag att bilda ett europeiskt gasinköpskonsortium som är förenligt med EU:s konkurrensregler. Gemensamma inköp skulle hjälpa mindre medlemsstater, särskilt företag som befinner sig i en mindre gynnsam situation, eftersom köparna köper gas till bättre villkor. Förordningen innehåller också bestämmelser om ökad insyn i planerade och ingångna gasköp så att man kan bedöma om målen om försörjningstrygghet och energisolidaritet nås.

¹¹¹ Ärende AT.40401, České dráhy and Österreichische Bundesbahnen.

¹¹² Ärende AT.40156, Czech Rail. Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2017.

¹¹³ *Commission Daily News*, 30.9.2022: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_22_5911.

¹¹⁴ Ärende M.10575, Bouygues/Equans. Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_4603.

¹¹⁵ Förslag till rådets förordning, *Ökad solidaritet genom bättre samordning av gasinköp, utbyte av gas över gränserna och tillförlitliga prisriktvärden*, COM(2022) 549 final.

¹¹⁶ Rådets förordning (EU) 2022/2576 av den 19 december 2022 om ökad solidaritet genom bättre samordning av gasinköp, tillförlitliga prisriktvärden och utbyte av gas över gränserna, EUT L 335, 29.12.2022, s. 1.

Kommissionen är beredd att bistå företagen när de utformar eventuella gemensamma gasinköpskonserter i enlighet med EU:s konkurrensregler.

År 2022 godkände kommissionen två viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse i vätgasteknikkedjan. De två viktiga projekten av gemensamt europeiskt intresse stöder utvecklingen av centrala strategiska värdekedjor och teknikkedjor samt målen för den europeiska gröna given, EU:s vätgasstrategi och REPowerEU-initiativet.

Det viktiga projektet av gemensamt europeiskt intresse Hy2Tech

Det första viktiga projektet av gemensamt europeiskt intresse godkändes i juli 2022 och stöder forskning, innovation och industriell utbyggnad i värdekedjan för vätgasteknik. För detta projekt kommer 15 medlemsstater¹¹⁷ att tillhandahålla upp till 5,4 miljarder euro i offentlig finansiering, vilket förväntas frigöra ytterligare 8,8 miljarder euro i privata investeringar. 35 företag, däribland små och medelstora företag och nystartade företag, kommer att delta i 41 projekt¹¹⁸. Det viktiga projektet av gemensamt europeiskt intresse Hy2Tech omfattar stora delar av värdekedjan för vätgasteknik, däribland följande: i) Anläggningar och utrustning för produktion av vätgas, ii) produktion av bränsleceller, iii) lagring, transport och distribution av vätgas, och iv) slutanvändartillämpningar, särskilt inom mobilitetssektorn. Det bidrar till utvecklingen av viktiga tekniska genombrott, inbegripet nya högeffektiva elektrodmaterial, mer högpresterande bränsleceller och innovativ transportteknik. Det viktiga projektet av gemensamt europeiskt intresse Hy2Tech förväntas skapa omkring 20 000 direkta arbetstillfällen.

Det viktiga projektet av gemensamt europeiskt intresse Hy2Use

Det viktiga projektet av gemensamt europeiskt intresse Hy2Use godkändes i september 2022 och kommer att främja tillgången på förnybar och koldioxidsnål vätgas och utvecklingen och den inledande industriella utbyggnaden av ren och innovativ vätgasteknik i andra industrisektorer, t.ex. cement, stål och glas. Dessa produkter möter vanligtvis större hinder för utfasning av fossila bränslen. För detta projekt kommer 13 medlemsstater¹¹⁹ att tillhandahålla upp till 5,2 miljarder euro i offentlig finansiering, vilket förväntas frigöra ytterligare 7 miljarder euro i privata investeringar. Det viktiga projektet av gemensamt europeiskt intresse Hy2Use omfattar 29 företag och 35 projekt¹²⁰.

Även inom vätgassektorn godkände kommissionen i oktober 2022 ett spanskt projekt för statligt stöd på 220 miljoner euro till stöd för Cobra Instalaciones y Servicios, S.A. (COBRA)¹²¹ inom ramen för riktlinjer för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi 2022¹²². COBRA kommer att producera förnybar vätgas och främja dess användning inom industrisektorerna. Den statliga stödåtgärden – som stöds av faciliteten för återhämtning och resiliens – bidrar till uppnåendet av målen i EU:s vätgasstrategi och den europeiska gröna given, samtidigt som den bidrar till att minska beroendet av ryska fossila bränslen och påskynda den gröna omställningen i linje med REPowerEU-planen.

¹¹⁷ AT, BE, CZ, DK, EE, FI, FR, DE, EL, IT, NL, PL, PT, SK och ES.

¹¹⁸ Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_4544.

¹¹⁹ AT, BE, DK, FI, FR, EL, IT, NL, PL, PT, SK, ES och SE.

¹²⁰ Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_5677.

¹²¹ Meddelande från kommissionen: *Riktlinjer för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi*, EUT C 80, 18.2.2022, s. 1.

¹²² Ärende SA.104361, Spanien – Project Green Cobra. Beslutet har ännu inte offentliggjorts.

År 2022 rådde ett högt utvecklingstempo och kommissionen reagerade genom att anpassa ramen för statligt stöd och införa energikrisåtgärder för att minska trycket på dem som betalar energiräkningar.

För att främja grön fjärrvärme baserad på förnybar energi och spillvärme godkände kommissionen exempelvis i augusti 2022 en tysk stödordning på 2,98 miljarder euro. Detta system kommer att stödja anläggningen av effektivare fjärrvärmesystem och utfasningen av fossila bränslen från befintliga system, vilket kommer att öka andelen förnybar energi och spillvärme inom uppvärmningssektorn. Detta kommer att leda till en betydande minskning av utsläppen¹²³. Dessutom godkände kommissionen en ändring av en tysk ordning för att stödja elproduktion från förnybara energikällor. Ordningen återspeglar en nyligen genomförd ändring av den tyska lagen om förnybar energi. Lagen har en total budget på 28 miljarder euro och syftar till att senast 2030 uppnå en andel på 80 % el som produceras från förnybara energikällor i syfte att uppnå klimatneutralitet senast 2045¹²⁴.

4.3 Konkurrenspolitiken bidrog till en ekonomi för människor

En konferens där man gick igenom och diskuterade konkurrenspolitikens inverkan på människors liv

I oktober 2022 anordnade GD Konkurrens en konferens¹²⁵ för att diskutera betydelsen av att upprätthålla, främja och utveckla en europeisk social marknadsekonomi samt den roll som konkurrenspolitiken spelar. I sitt huvudanförande framhöll vice ordförande Margrethe Vestager de viktigaste aspekterna av en ekonomi som verkligen är för människor och hur konkurrenspolitiken spelar en viktig roll i detta avseende¹²⁶. Detta innebär en rättvisare fördelning av nya möjligheter, samtidigt som priserna hålls nere, valmöjligheterna bibehålls och innovativa produkter och tjänster främjas. Detta är ännu viktigare i dagens instabila värld, där nya utmaningar kräver nya lösningar. Konkurrenspolitiken bör säkerställa bästa möjliga villkor för konsumenterna, men bör inte stå i vägen för annan politik som syftar till att uppnå andra politiska mål. Samspelet mellan lagstiftning och konkurrenspolitik bör därför ses som ett komplement.

Tillämpningen av konkurrenspolitiken bidrog till resilienta finansiella tjänster i EU

Tillämpningen av reglerna om statligt stöd spelade en avgörande roll för att skydda den inre marknaden och stödja EU:s ekonomiska politik under 2022. Kommissionen godkände stöd till avvecklingen av Getin Noble Bank¹²⁷, en av de tio största polska bankerna. Kommissionen förlängde också flera befintliga statliga stödordningar som gör det möjligt för medlemsstaterna att stärka finanssektorns resiliens utan att behöva bevilja nytt statligt stöd till enskilda finansinstitut.

¹²³ Årende SA.63177, Tyskland – Federal support for efficient heat networks, EUT C 366, 23.9.2022, s. 2.

¹²⁴ Årende SA.102084, Tyskland – EEG 2023. Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7794.

¹²⁵ Se https://competition-policy.ec.europa.eu/policy/making-markets-work-people_en.

¹²⁶ Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_22_6445.

¹²⁷ Årende SA.100687, Polen – Liquidation aid to Getin Noble Bank S.A. Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_5922.

Kommissionen godkände särskilt en förlängning av ordningarna för omstrukturering eller ordnat utträde från marknaden för nödlidande banker i Polen¹²⁸, Irland¹²⁹ och Italien¹³⁰.

Dessutom fortsatte kommissionen att godkänna medlemsstaternas stöd till nybildade små och medelstora företag och nystartade företag som ofta hålls tillbaka på grund av begränsad tillgång till finansiering. I detta syfte godkände kommissionen en andra ändring av det befintliga riskfinansieringssystemet i Frankrike¹³¹.

Även inom sektorn för finansiella tjänster slutförde kommissionen 2022 sin undersökning av villkoren för tillgång till Insurance Link-systemet för datadelning som förvaltas av Insurance Ireland på den irländska fordonsförsäkringsmarknaden. Efter kommissionens ingripande finns nu tillgång till Insurance Link på en rättvis, öppen, objektiv och icke-diskriminerande grund¹³².

Tillämpningen av konkurrenspolitiken som komplement till skattepolitiken

Domstolens dom i målet Fiat Chrysler/Luxemburg

I november 2022 upphävde domstolen tribunalens dom¹³³ och ogiltigförklarade kommissionens beslut från 2015, i vilket det konstaterades att Luxemburg genom ett förhandsbesked hade beviljat Fiat Chrysler/Luxemburg en olaglig skattelättnad¹³⁴. Domstolen slog fast att endast den nationella lagstiftning som är tillämplig i den berörda medlemsstaten bör beaktas vid fastställandet av vilket vanligt skattesystem som ska användas som referens för att fastställa om det statliga stödet har genererat en olaglig selektiv fördel för ett företag. Domstolen bekräftade att statliga subventioner som beviljas av medlemsstaterna på områden där det inte har skett någon harmonisering av unionsrätten inte är undantagna från reglerna om statligt stöd.

Kommissionen kommer att fortsätta att använda alla tillgängliga verktyg för att se till att den fria och rättvisa konkurrensen inte snedvrids på den inre marknaden av medlemsstater som beviljar olagliga skattelättnader eller genomför åtgärder för aggressiv skatteplanering som gynnar internationella företag. Detta inbegriper användning av EU:s regler om statligt stöd, samtidigt som full hänsyn tas till domstolens rättspraxis.

¹²⁸ Ärende SA.103437, Polen – Twelfth prolongation of the Credit Unions Orderly Liquidation Scheme, EUT C 348, 9.9.2022, s. 8.

¹²⁹ Ärende SA.102499, Irland – 15th prolongation of the restructuring and stabilisation scheme for the Credit Union sector, EUT C 220, 3.6.2022, s. 1; Ärende SA.104441, Irland – 16th prolongation of the restructuring and stabilisation scheme for the Credit Union sector, EUT C 422, 4.11.2022, s. 2.

¹³⁰ Ärende SA.100262, Italien – COVID-19 – Prolongation of the Italian orderly liquidation scheme for small banks, EUT C 1235, 25.3.2022, s. 2.

¹³¹ Ärende SA.100943, Frankrike – 2e modification du dispositif IR-PME pour les investissements dans les FCPI et FIP, EUT C 135, 25.3.2022, s. 4.

¹³² Ärende AT.40511 – Insurance Ireland – Insurance claims database and conditions of access. Se [AT_40511_8511226_4076_3.pdf \(europa.eu\)](#).

¹³³ Tribunalens dom av den 24.9.2019, T-755/15 och T-759/15, Luxemburg och Fiat Chrysler Finance Europe/kommissionen, EU:T:2019:670.

¹³⁴ Domstolens dom (stora avdelningen) av den 8.11.2022, de förenade målen C-885/19 P och C-898/19 P, Fiat Chrysler Finance Europe och Irland/kommissionen, EU:C:2022:859.

5. Konkurrenspolitiken i ett europeiskt och globalt sammanhang

5.1 Förenade krafter för att forma en europeisk och global konkurrenskultur

Politisk konsekvens genom Europeiska konkurrensnätverket

År 2022 fortsatte kommissionen att säkerställa en enhetlig tillämpning av artiklarna 101 och 102 genom Europeiska konkurrensnätverket¹³⁵. Två av de viktigaste samarbets- och stödmekanismerna i förordning (EG) nr 1/2003 är de nationella konkurrensmyndigheternas skyldighet att meddela kommissionen om nya utredningar i samband med påbörjandet av den första formella utredningsåtgärden, och deras skyldighet att rådgöra med kommissionen om planerade beslut. År 2022 inleddes 148 nya utredningar inom nätverket och 78 planerade beslut lämnades in.

Utöver det samarbete som fastställs i förordning (EG) nr 1/2003 säkerställer också andra samarbetsmekanismer inom Europeiska konkurrensnätverket en enhetlig tillämpning av EU:s konkurrensregler mellan jurisdiktionerna. Nätverkets medlemmar möts regelbundet för att diskutera nyligen inledda ärenden, politiska frågor och frågor av strategisk betydelse. År 2022 anordnades 45 möten mellan horisontella arbetsgrupper och sektorsspecifika undergrupper där konkurrensmyndigheternas tjänstemän utbytte åsikter och erfarenheter.

En regelbunden och konstruktiv dialog mellan institutioner

Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén är viktiga partner till kommissionen i de fortsatta dialogerna om konkurrenspolitiska frågor.

I Europaparlamentet deltog vice ordförande Margrethe Vestager under 2022 i ett antal diskussioner eller strukturerade dialoger, bland annat med utskottet för ekonomi och valutafrågor (ECON), utskottet för industrifrågor, forskning och energi (ITRE), utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd (IMCO) och utskottet för sysselsättning och sociala frågor (EMPL). Dessutom deltog vice ordförande Margrethe Vestager i plenarsammanträden om konkurrenspolitik, förordningen om digitala marknader, förordningen om utländska subventioner och om EU:s svar (bland annat genom statligt stöd) på Förenta staternas lag om inflationsminskning.

I sitt skriftliga svar från juli 2022 på parlamentets resolution om konkurrenspolitiken (föredragande: Andreas Schwab, PPE, DE) betonade kommissionen bland annat utfasningen av den tillfälliga ramen för statligt stöd i samband med covid-19-pandemin, antagandet av den tillfälliga krisramen för statligt stöd som svar på de negativa ekonomiska konsekvenserna av Rysslands invasion av Ukraina, förordningen om utländska subventioner och slutförandet av trepartsförhandlingarna, förordningen om digitala marknader och dess smidiga och snabba genomförande, den unika pågående översynen av konkurrensreglerna, inbegripet antagandet av de nya riktlinjerna för statligt stöd till klimat,

¹³⁵ Kommissionens tillkännagivande om samarbete inom nätverket av konkurrensmyndigheter, EUT C 101, 27.4.2004, s. 43 och EUT C 374, 13.10.2016, s. 10.

miljöskydd och energi 2022¹³⁶, den nya gruppundantagsförordningen för vertikala avtal och de nya riktlinjerna om vertikala avtal samt den pågående översynen av tillkännagivandet om marknadsdefinition.

År 2022 deltog vice ordförande Margrethe Vestager i diskussioner och debatter om konkurrenspolitiska frågor, bland annat i flera möten i rådet (konkurrenskraft: inre marknaden, industri och forskning).

5.2 Konkurrenspolitiskt samarbete världen över

Multilaterala förbindelser

År 2022 fortsatte kommissionen att aktivt delta i konkurrensrelaterade internationella forum, som OECD:s konkurrenskommitté, internationella konkurrensnätverket (ICN), där kommissionen tog på sig ett treårigt medordförandeskap i arbetsgruppen för koncentrationer, och FN:s konferens för handel och utveckling (*Unctad*). Kommissionen fortsatte att sträva efter en förbättring av de internationella reglerna för subventioner. Vid moderniseringen av WTO:s handelsregler är reformen av subventionsreglerna en av EU:s huvudprioriteringar.

Bilaterala förbindelser

I oktober 2022 höll kommissionen och Förenta staternas konkurrensmyndigheter det andra mötet i den gemensamma dialogen om konkurrenspolitik på teknikområdet, där man diskuterade samarbetsinsatser för att säkerställa och främja rättvis konkurrens inom den digitala sektorn¹³⁷. Två ministermöten ägde rum i maj och december 2022 i handels- och tekniskrådet mellan EU och USA. Mötena ledde till en administrativ överenskommelse om en gemensam mekanism för ömsesidigt informationsutbyte om offentligt stöd från EU och USA till halvledarindustrin¹³⁸.

År 2022 fortsatte kommissionen sitt konkurrenspolitiska samarbete med tredjeländer, inbegripet program för tekniskt samarbete med flera asiatiska¹³⁹ och afrikanska¹⁴⁰ länder. År 2022 fortsatte kommissionen förhandlingarna om att ingå frihandelsavtal med Australien, Indien och Indonesien och avslutade förhandlingarna om frihandelsavtal med Nya Zeeland och Uzbekistan. När det gäller kandidatländer¹⁴¹ och potentiella kandidatländer¹⁴² är kommissionens främsta politiska mål att hjälpa dessa länder att skapa rättsliga ramar med välfungerande och operativt oberoende konkurrensmyndigheter.

¹³⁶ Meddelande från kommissionen: *Riktlinjer för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi*, EUT C 80, 18.2.2022, s. 1.

¹³⁷ Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_6167.

¹³⁸ Se https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_22_7433.

¹³⁹ Se <https://asia.competitioncooperation.eu>.

¹⁴⁰ Se <https://africa.competitioncooperation.eu>.

¹⁴¹ Länder som beviljats status som kandidatland av Europeiska rådet på grundval av en rekommendation från Europeiska kommissionen: Albanien, Bosnien och Hercegovina, Moldavien, Montenegro, Nordmakedonien, Serbien, Turkiet och Ukraina.

¹⁴² Potentiella kandidatländer för EU-medlemskap: Georgien och Kosovo.

2022

I ÖVERSIKT

